

УДК 657; 336

Л. Д. Шульга,
аспірант, ННЦ "Інститут аграрно економіки"
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-4926-4192>
І. О. Муха,
аспірант, ННЦ "Інститут аграрно економіки"
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-8394-6304>

DOI: 10.32702/2306-6792.2024.20.174

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ПОДАТКІВ ДО МІСЦЕВИХ ГРОМАД

L. Shulha,
Postgraduate student, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics"
I. Mukha,
Postgraduate student, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics"

PECULIARITIES OF CONTROLLING THE CALCULATION AND PAYMENT OF TAXES TO LOCAL COMMUNITIES

У статті розглядаються основні аспекти контролю нарахування та сплати податків і зборів до місцевих громад, підкреслюючи їх значення для фінансової стабільності територій та реалізації ними інфраструктурних і соціальних рішень. Досліджено досвід Європейського Союзу щодо позиції місцевих органів влади в частині акумулювання й розподілу податкових ресурсів. Наголошується, що формування податкового потенціалу регіонів повинно реалізовуватися через стимулюючу функцію, якою потрібно наділяти податки. Проаналізовано динаміку надходжень місцевих податків і зборів та їх частку у зведеному бюджеті. Також окремо досліджено тенденцію зміни законодавчо визначених в Україні місцевих податків і зборів. Проаналізовано поняття податкового контролю. Визначено роль контролюючих органів у забезпеченні правильності нарахувань, повноти та своєчасності сплати податків. Для реалізації повноважень в частині контролю адміністрування податків, податкові органи використовують документальні й камеральні перевірки. При цьому варто зауважити, що доволі часто податкові інспекції виконують функцію виключно сервісного обслуговування. Тому виникає необхідність реформування підходів до податкового контролю для забезпечення ефективного нарахування і сплати податків. Установлено, що необхідним елементом децентралізації виступає розширення повноважень органів місцевої влади щодо контролю за адмініструванням місцевих податків і зборів. Таке удосконалення функціональних можливостей дасть змогу підвищити прозорість їх сплати та сприятиме ефективному розподілу й використанню для забезпечення потреб громад.

Effective tax control is a key element for ensuring financial stability and development of local communities, as it is the key to filling local budgets. In the context of decentralization, when local authorities are given more powers, it is necessary to develop effective control mechanisms that will meet modern challenges. In this context, it is important to analyze existing practices, identify problems and propose ways to improve the tax administration system, which will help to increase tax discipline and ensure sustainable development of communities.

The article discusses the main aspects of control over the calculation and payment of taxes and fees to local communities, emphasizing their importance for the financial stability of territories and the implementation of infrastructure and social solutions. The author examines the experience of the European Union regarding the position of local authorities in terms of accumulation and distribution of tax resources. It is emphasized that the formation of the tax potential of regions should be realized through the incentive function that taxes should have. The author analyzes the dynamics of revenues from local taxes and fees and their share in the consolidated budget. The tendency of changes in the local taxes and fees legally defined in Ukraine is also separately studied. The concept of tax control is analyzed. The role of controlling authorities in ensuring the correctness of accruals, completeness and timeliness of tax payments is determined. To exercise their powers in terms of controlling tax administration, tax authorities use documentary and in-house audits. It is worth noting that quite often tax inspections perform exclusively service functions. Therefore, there is a need to reform approaches to tax control to ensure efficient tax calculation and payment. The author establishes that a

necessary element of decentralization is to expand the powers of local authorities to control the administration of local taxes and fees. This improvement of functionality will increase the transparency of their payment and facilitate their efficient distribution and use to meet the needs of communities.

Ключові слова: контроль, оподаткування, облік, місцеві податки, децентралізація.
Key words: control, taxation, accounting, local taxes, decentralization.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Контроль за нарахуванням та сплатою податків є одним з ключових елементів фінансового управління на місцевому рівні. У сучасних умовах децентралізації влади в Україні, особливого значення набуває забезпечення ефективного надходження доходів до місцевих бюджетів. Основною проблемою є недостатня ефективність існуючих механізмів контролю, що призводить до втрат бюджетних надходжень і нерівномірного фінансування соціальних програм та інфраструктурних проєктів. Нині існують численні випадки несплати податків, ухилення від оподаткування та неефективного використання фінансових ресурсів, що свідчить про необхідність удосконалення системи контролю. З одного боку, нерегульованість у сфері податкових надходжень може призводити до бюджетних дефіцитів, а з іншого — до зниження довіри населення до органів місцевого самоврядування, що ставить під загрозу реалізацію важливих соціальних проєктів, які є критично важливими для розвитку громад. Проблема контролю за нарахуванням і сплатою податків має безпосереднє відношення до сталого розвитку місцевих громад та їхньої здатності ефективно реагувати на виклики сучасності.

З наукової точки зору, дослідження означеної проблеми дозволяє розробити нові теоретичні моделі і підходи до контролю, які можуть бути використані для аналізу та оптимізації податкових систем на місцевому рівні. З практичної позиції, результати дослідження можуть бути впроваджені в діяльність місцевих органів влади, що дозволить значно підвищити рівень збору податків, зменшити випадки ухилення від сплати, а також підвищити рівень довіри населення до системи оподаткування.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

О. Михайленко досліджує суть місцевих податків і зборів, їх значення в дохідній частині місцевих бюджетів у світлі змін нормативно-за-

конодавчої бази [1]. К. Плотнікова зосереджується на аналізі фінансової децентралізації, описує правові основи місцевого оподаткування в інших країнах та визначає недоліки місцевого оподаткування в Україні [2]. Я. Сарнацька провела паралель розподілу доходів між бюджетами різних рівнів в Україні та Німеччині та виявила проблеми податкової децентралізації в Україні й запропонувала способи їх вирішення [3]. Ф. Ткачик вивчає теоретичні й прикладні засади реалізації фіскальної децентралізації в частині забезпечення дієвого функціонування територіальних громад в Україні [4]. І. Сидор, Н. Карпишин, аналізуючи вітчизняну практику справляння податків, розкривають підходи до трактування ролі місцевих податків у формуванні дохідної частини бюджетів [5]. А. Чинчик визначив ключові етапи становлення податкової системи, досліджував вплив податкової політики на трансформацію національної економіки в частині стимулювання економічного зростання, зосередившись на інноваційних засадах [6].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є узагальнення особливостей контролю нарахування та сплати податків до місцевих громад.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз місцевих податків і зборів є критично важливим для розуміння стану взаємовідносин з державою. Своєчасна та точна інформація про облік місцевих податків і зборів є необхідною для оцінки результатів роботи підприємств, що допомагає уникнути помилок у майбутньому та дає можливість оптимізувати податкове навантаження й робити свій внесок у розвиток громади чи регіону, адже сплачені податки справедливо вважаються одним із основних джерел наповнення місцевих бюджетів [1].

Міське самоврядування є ключовим елементом демократії в Україні. Згідно зі статтею 3 Європейської Хартії місцевого самоврядування, органи місцевого самоврядування мають

право і можливість управляти та регулювати важливі аспекти публічних справ у межах законодавства, несучи відповідальність за свої рішення та дії на місцевому рівні [2].

Досвід Європейського Союзу підкреслює важливість чіткого і послідовного політичного підходу до ролі місцевих органів влади в розвитку територіальних утворень та передбачає стимулювання створення сприятливих умов, які забезпечать достатній рівень автономії для місцевих влад через реформи децентралізації. Без автономії місцеві органи не зможуть отримувати додаткові ресурси від центрального уряду для активізації соціально-економічного розвитку. Вони не будуть ефективно функціонувати в системі підзвітності та ігноруватимуть думки мешканців щодо розвитку територій. Мешканці адміністративних одиниць, як учасники децентралізаційного процесу, відіграють важливу роль у покращенні доступу до послуг, спонукаючи виконавчі органи місцевого управління до більш збалансованого розподілу ресурсів і підвищення прозорості та підзвітності у своїй діяльності. У доктринах Європейського Союзу децентралізація розглядається як ключовий інструмент для досягнення кращих результатів у розвитку та управлінні [4; 7].

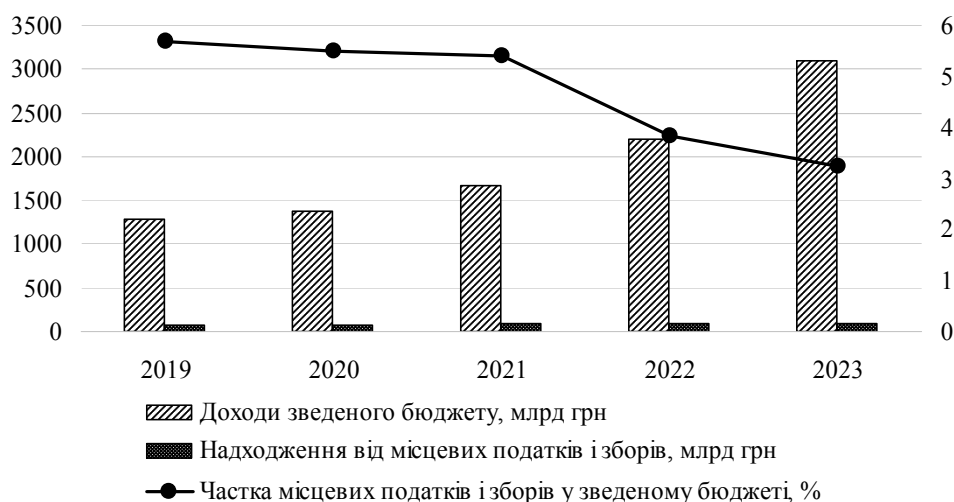
Як зазначають І. Сидор та Н. Карпишин, незалежність і самостійність органів місцевого самоврядування є вирішальними для стабільного розвитку демократичної держави й ринкових відносин. Згідно з Європейською Хартією, органи місцевого самоврядування фактично відокремлені від державної влади і наділені повною незалежністю у виконанні своїх функцій у межах компетенції. Проте в Україні залишається низка важливих питань, що стосуються реального забезпечення незалежності та самостійності місцевих органів влади. Перш за все, це стосується фінансової бази місцевого самоврядування, а саме необхідності створення надійної дохідної основи місцевих бюджетів. Основними джерелами доходів місцевих бюджетів повинні стати місцеві податки і збори, які є невід'ємною частиною податкової системи держави. Вони повинні забезпечити справжню фінансову автономію органів місцевого самоврядування та місцевих органів влади України, що сприятиме ефективному функціонуванню місцевих установ у сферах освіти, охорони здоров'я, культури, соціальної інфраструктури, розвитку комунального господарства та соціального захисту населення [5].

Я. Сарнецька підкреслює, що податкова децентралізація має важливе значення для підвищення ефективності управління державними

фінансами. Вона сприяє реалізації стратегічних програм державних послуг з урахуванням регіональних особливостей і позитивно впливає на діяльність місцевих органів влади в податковій сфері. Децентралізація також сприяє створенню механізму відповідальності за реалізацію податкової політики, що позитивно позначається на формуванні податкового потенціалу регіонів і їх фінансовій автономії. Головною метою ефективної податкової децентралізації є стимулювання економічного розвитку через податки. Отже, стимулююча функція, яка стосується формування податкового потенціалу регіонів, є пріоритетною для регіонального рівня. Її реалізація можлива лише за умови дотримання відповідних принципів і використання норм перерозподілу доходів між різними рівнями бюджетної системи [3].

Місцеві податки та збори відіграють вирішальну роль у фінансовій системі України. Вони представляють собою сукупність законодавчо визначених норм, які регламентують порядок введення та адміністрування податкових платежів, що здійснюються міськими, селищними й сільськими радами. Дані норми також встановлюють механізм збору податків на рівні відповідних адміністративно-територіальних одиниць і їх подальшого зарахування до місцевих бюджетів, що забезпечує виконання функцій органів місцевого самоврядування. Таким чином, місцеві податки і збори формують основну фінансову базу для розвитку територій, що дозволяє громадам реалізовувати соціальні програми, розвивати інфраструктуру та забезпечувати якісні послуги для населення. У демократичному суспільстві важливо, щоб податкові механізми були прозорими і зрозумілими, адже це сприяє підвищенню довіри населення до органів влади та зміцненню фінансової автономії місцевих громад. З цієї причини варто приділити особливу увагу розвитку системи місцевих податків, щоб вони стали ефективним інструментом у сфері фіскальних відносин [8].

Трансформація економіки є критично важливим етапом у розвитку сучасного суспільства, де податковий інструментарій виконує ключову роль. Податкові механізми здатні істотно впливати на різні аспекти економічного життя, сприяючи або гальмуючи розвиток певних секторів, формуючи бізнес-середовище, забезпечуючи соціальну справедливість та впливаючи на податкову культуру. Такі механізми можуть стимулювати або обмежувати розвиток окремих форм підприємництва, а також їх об'єднань, залежно від стратегічних пріоритетів у економічній діяльності та ресурсного потенціалу.

Примітки: шкала для абсолютних показників — ліворуч; для відносних — праворуч.

Рис. 1. Місцеві податки та показники зведеного бюджету

Джерело: побудовано автором на основі [9].

Податковий інструментарій також має вагоме значення для бюджетної спроможності місцевих громад. Він регулює співвідношення між державними й місцевими податками, забезпечуючи справедливий перерозподіл податкових надходжень між регіонами та можливості їх ефективного використання на місцевому рівні [6].

Зростання значення місцевих податків і зборів, а також їх частки у власних доходах місцевих бюджетів є важливим завданням для розвитку фінансової автономії та зміцнення місцевого самоврядування. Розширення повноважень місцевих органів влади в адмініструванні податків і зборів є необхідним елементом децентралізації, що сприяє підвищенню їх незалежності. Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади, яка реалізується в Україні, націлена на створення нової моделі управління, заснованої на фінансовій самодостатності громад. Починаючи з 2014 року, урядові ініціативи в цій сфері суттєво зміцнили фінансову спроможність місцевих бюджетів, зокрема завдяки збільшенню податкових надходжень. Наприклад, у період з 2019 по 2023 роки надходження від місцевих податків і зборів зросли на 26,4 млн грн, що становить 36%. У той же час доходи загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) підвищилися на 166,8 млн грн, що становить 61%. Це свідчить про позитивну динаміку в розвитку місцевих фінансів і важливість податкових механізмів для забезпечення стабільності і розвитку територіальних громад (Рис. 1).

По доходам зведеного бюджету спостерігається значне зростання — з 1289,7 млрд грн до 3104,3 млрд грн — приріст 140,7%. Проте

частка місцевих податків у загальному обсязі доходів все ще залишається на досить низькому рівні і навіть демонструє тенденцію до зменшення, що підкреслює необхідність удосконалення політики адміністрування та контролю за місцевими податковими надходженнями. Для кращого розуміння ситуації слід звернути увагу на динаміку змін окремих податків і зборів, яка представлена на Рис. 2.

У структурі надходжень місцевих податків і зборів найбільшу частку займає єдиний податок. У період з 2019 по 2022 рік його частка зросла з 48,0% до 56,0%, але потім дещо знизилася до 55,8%. Друге місце серед місцевих податків припадає на плату за землю, яка демонструє поступове зменшення: з 44,6% у 2019 році до 34,5% у 2023 році. Що стосується туристичного збору, збору за місця для паркування та транспортного податку, то їх частка залишається незначною, становлячи менше 1,0%. Така тенденція свідчить про необхідність перегляду політики оподаткування для підвищення ефективності місцевих фінансів.

Одним із найважливіших аспектів формування податкового потенціалу органів місцевого самоврядування є боротьба з тіньовою економікою. Нині статистичні дані про податковий потенціал українських територіальних громад не відображають реальну картину, оскільки тіньовий сектор залишається поза увагою оподаткування. В Україні цей сектор може стати перспективним джерелом доходів для бюджету, якщо буде вдосконалено законодавство та посилено контроль за його дотриманням. Недостатня ефективність заходів боротьби з тіньовою економікою є однією з основних причин, що стримують зростання економічного і

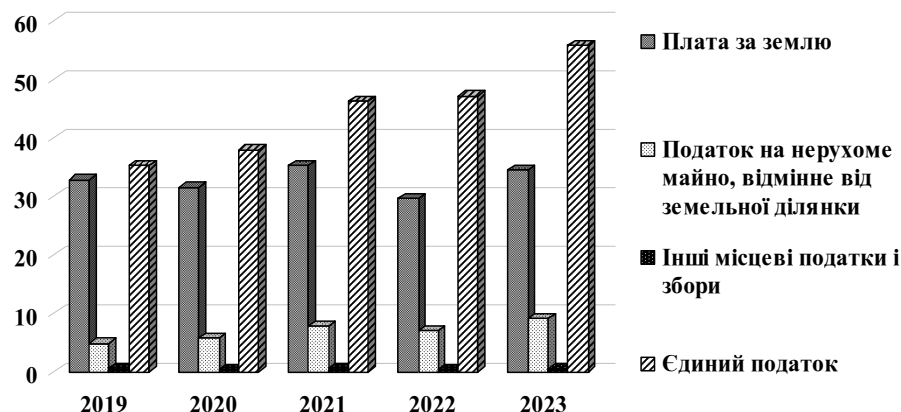

Рис. 2. Надходження місцевих податків і зборів, млрд грн

Джерело: побудовано автором на основі [9].

податкового потенціалу. Крім того, такі заходи негативно впливають на податкову культуру населення, знижуючи податкову свідомість громадян і сприяючи значній несплаті податків і зборів, що підкреслює необхідність комплексного підходу до вирішення проблеми тіньової економіки для забезпечення стабільного фінансування місцевих бюджетів [10].

Надійність системи місцевого оподаткування є запорукою фінансової стабільності місцевих бюджетів, їх ресурсного наповнення та добробуту територіальних громад. Податкова система, яка забезпечує надходження до місцевих бюджетів, повинна використовуватися як інструмент для стимулювання бізнес-активності, економічного планування та прогнозування. Вона має стати ефективним механізмом, який дозволяє органам місцевого самоврядування впливати на економічну діяльність та покращувати якість життя населення. При розробці ефективної системи місцевого оподаткування в Україні важливо звернути увагу на досвід розвинутих країн, а також глибше теоретично обґрунтувати методологію податкових реформ на законодавчому рівні. Такі заходи дозволять створити адаптовану та ефективну податкову систему, яка відповідатиме потребам громади та сприятиме її сталому розвитку [11].

Варто зауважити, що Податковий кодекс України пропонує наступне трактування податкового контролю: "Податковий контроль — система заходів, що вживаються контролюючими органами та координуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патенту-

вання, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи" [12].

Податковий контроль охоплює комплекс дій, що свідчить про системний підхід до управління податковими зобов'язаннями. Він не є одноразовою дією, а регулярним процесом, що включає різноманітні методи і форми контролю. Визначення акцентує на ролі контролюючих органів, які відповідають за здійснення податкового контролю, та підкреслює значення інституційної структури й організації, оскільки ефективність контролю залежить від професіоналізму та ресурсів цих органів.

Серед способів здійснення податкового контролю ПКУ виокремлює облік платників податків; інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів; податкові перевірки і звірки; моніторинг контрольних операцій і опитування посадових (уповноважених) осіб та працівників платників податків; облік і моніторинг діяльності фінансових агентів [12].

Відповідно до статті 41 ПКУ контролюючими органами є податкові та митні органи. Перші перевіряють дотримання законодавства в частині оподаткування, сплати єдиного податку та дотримання іншого законодавства в межах державної податкової політики. Митні органи перевіряють дотримання законодавства щодо оподаткування митом, акцизним податком, ПДВ товарів, які ввозяться на митну територію України чи вивозяться такі товари, а також щодо переміщення товарів по митній території України.

При дослідженні контролю за сплатою податків важливо звернути увагу на роль органів Державної податкової служби (ДПС) у проведенні камеральних перевірок нарахування місцевих податків і зборів юридичними особами. Вони аналізують подані декларації, щоб

виявити можливі порушення. Документальні перевірки здійснюються відповідно до чинного законодавства лише в разі наявності ризиків. Однак, через обмежені можливості податкового контролю, деякі випадкові зловживання можуть залишатися непоміченими, що негативно впливає на обсяги податкових надходжень. Це підкреслює необхідність вдосконалення механізмів контролю для підвищення ефективності збору податків [13].

Діючий законодавчий базис не забезпечує достатнього регулювання ефективного контролю за виконанням платниками своїх податкових зобов'язань, особливо в частині сплати місцевих податків і зборів, що призводить до суттєвих втрат для місцевих бюджетів. Податковий кодекс встановлює, що державні податкові інспекції виконують роль сервісного обслуговування платників податків, що зумовлює недоцільність акценту на адмініструванні податків і зборів. Внаслідок цього дані питання зазвичай не отримують належної уваги з боку податкових органів, що погіршує фінансову спроможність місцевих громад. Така тенденція підкреслює необхідність реформування підходів до податкового контролю для забезпечення належного збору місцевих податків [9].

Національна стратегія доходів до 2030 року передбачає, що адміністрування бюджетних коштів повністю перебуває під контролем податкових органів. Однак органи місцевого самоврядування зіштовхуються з труднощами у створенні ефективних механізмів для наповнення своїх бюджетів, зокрема через вдосконалення адміністрування податків. Оскільки значна частина доходів місцевих бюджетів залежить від того, наскільки успішно органи місцевого самоврядування організовують процес впровадження та мобілізації місцевих податків і зборів, важливо врахувати кілька ключових аспектів. По-перше, не всі майнові об'єкти підлягають оподаткуванню через їх відсутність у відповідних державних реєстрах, що створює прогалини у зборі податків і призводить до недоотримання доходів. По-друге, адміністрування податків є витратним і часто малоефективним для загального наповнення бюджету, обмежуючи його значення лише внеском у місцеві фонди. По-третє, органи місцевого самоврядування не мають достатніх законних можливостей для покращення адміністрування податків. Інформація, яку вони отримують згідно з чинним законодавством, не може бути використана для проведення перевірок фактичних власників (користувачів майна), які були неправильно оподатковані, що викликано недосконалістю ме-

ханізмів взаємодії між різними державними органами. У цьому контексті виникає необхідність обговорення можливості розширення повноважень органів місцевого самоврядування в сфері адміністрування місцевих податків і зборів. Збільшення їх повноважень стало б важливим кроком для підвищення ефективності збору податків, що, сприятиме зміцненню фінансової автономії місцевих громад і покращенню їх економічного становища [9].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Контроль нарахування та сплати податків до місцевих бюджетів є критично важливим аспектом забезпечення фінансової стабільності територіальних громад. Ефективність такого контролю залежить від досконалої організації роботи контролюючих органів та чіткої координації з центральною владою. Важливими елементами є розвиток інструментів адміністрування та вдосконалення законодавства, що регулює податкові відносини. Однак існуючі виклики, зокрема недостатня прозорість і ризики зловживань, потребують термінового вирішення. Загалом, забезпечення належного контролю сприятиме підвищенню податкової дисципліни і покращенню соціально-економічного розвитку регіонів.

Перспективним напрямом дослідження вбачаємо розробку алгоритму аналізу обліку і контролю сплати місцевих податків і зборів, який включатиме етапи від дослідження нормативно-правової бази до моніторингу ефективності впровадження змін.

Література:

1. Михайленко О. В., Козаченко В. О. Місце та аналіз місцевих податків і зборів з урахуванням особливостей змін законодавчо-нормативної бази. Економіка і суспільство. 2017. № 10. С. 781—785.
2. Плотнікова К. О. Окремі аспекти оподаткування на місцевому рівні. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія "ПРАВО". 2022. № 33. С. 92—99. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2022-33-10>.
3. Сарнецька Я. А. Податкова децентралізація в Україні: проблеми імплементації та шляхи їх вирішення. Фінанси, облік і аудит. 2018. № 2 (32). С. 75-88.
4. Ткачик Ф. П., Сіщук М. П. Теоретико-інституційні аспекти фіскальної децентралізації та її вплив на розвиток територіальних громад. Економіка та суспільство. 2024. № 61.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-104>.

5. Сидор І. П., Карпишин Н. І. Місцеве оподаткування в Україні в контексті фінансового забезпечення суспільних послуг. Ефективна економіка. 2020. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.9.56.

6. Чинчик А. А. Теоретичне підґрунтя дослідження податкової політики. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 5 (116). С. 29—33. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-5-5>.

7. Supporting decentralisation, local governance and local development through a territorial approach. Tools and Methods Series Reference Document № 23. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016. 166 p.

8. Письменний В. В. Місцеве оподаткування в умовах реформування податкової системи України: монографія. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр "Економічна думка", 2011. 196 с.

9. Казюк Я., Ванцель В. Адміністрування місцевих податків і зборів органів місцевого самоврядування: поточний стан та проблеми. 2024. URL: <https://www.decentralization.ua/en/news/18432?page=225>.

10. Десятнюк О., Ткачик Ф. Роль податкового потенціалу в розвитку місцевого самоврядування в Україні. Світ фінансів. 2021. № 1 (66). С. 77-88. DOI: 10.35774/sf2021.01.077.

11. Лучишин А. М. Роль податків і зборів у доходах місцевих бюджетів. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2019. № 2. С. 61—69.

12. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n1446>.

13. Швабій К., Богдан Т., Джус М., Кошук Т., Новицька Н., Пасічний М., Онищук І., Острищенко Ю. Діагностика системи місцевого оподаткування. Аналітичний звіт. 2023. URL: <https://u-lead.org.ua/storage/admin/files/d7ee40daa7f8543c84903bb0b76b51dd.pdf>.

References:

1. Mikhailenko, O. V. and Kozachenko, V.A. (2017), "Place and analysis of local taxes and fees taking into account the particularities of the legal and regulatory framework", *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 10, pp. 781—785.

2. Plotnikova, K. O. (2022), "Certain aspects of taxation at the local level", *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law"*, vol. 33, pp. 92-99. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2022-33-10>.

3. Sarnetska, Ya. (2018), "Tax decentralization in Ukraine: problems of implementation and ways for their resolving", *Finance, accounting and audit*, vol. 2, no. 32, pp. 75—88.

4. Tkachyk, F. and Sishchuk, M. (2024), "Theoretical and institutional aspects of fiscal decentralization and its influence on the development of territorial communities", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-104>.

5. Sydor, I. and Karpysyn, N. (2020), "Local taxation in Ukraine in the context of financial support of public services", *Efektivna ekonomika*, vol. 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.9.56.

6. Chynchyk, A. (2020), "Theoretical basis of tax policy research", *Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpriemnytstvo*, vol. 5 (116), pp. 29—33. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-5-5>.

7. European Union (2016), Supporting decentralisation, local governance and local development through a territorial approach. Tools and Methods Series Reference Document № 23, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

8. Pysmennyi, V. (2011), *Mistseve opodatkuvannia v umovakh reformuvannia podatkovoi systemy Ukrainy* [Local taxation in the context of reforming the tax system of Ukraine], *Vydavnycho-polihrafichnyj tsentr "Ekonomichna dumka"*, Ternopil, Ukraine.

9. Kaziuk, J. and Wanzel, V. (2024), "Administration of local taxes and fees by local governments: current state and problems", available at <https://www.decentralization.ua/en/news/18432?page=225> (Accessed 4 October 2024).

10. Desiatniuk, O. and Tkachyk F. (2021), "The role of tax potential in the development of local government in Ukraine", *Svit finansiv*, vol. 1 (66), pp. 77—88. DOI: 10.35774/sf2021.01.077.

11. Luchyshyn, L. (2019), "The role of taxes and fees in local budget revenues", *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia ta problemy rozvytku*, vol. 2, pp. 61—69.

12. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n1446> (Accessed 1 October 2024).

13. Shvabiy, K., Bogdan, T., Dzhus, M., Koschuk, T., Novytska, N., Pasichny, M., Onyshchuk, I. and Ostryshchenko, Yu. (2023), "Diagnostics of the local taxation system — analytical report", available at: <https://u-lead.org.ua/storage/admin/files/d7ee40daa7f8543c84903bb0b76b51dd.pdf> (Accessed 2 October 2024).

Стаття надійшла до редакції 09.10.2024 р.